

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és annepok után is.

Előfizetési árak:
 Helyben hazhoz fordva:
 Egész évre 12 frt.
 Fél évre 6 frt.
 Negyed évre 3 frt.
 Egy óra 1 frt.

Vidékre postán küldve:
 Egész évre 14 frt. — kr.
 Fél évre 7 frt. — kr.
 Negyed évre 3 frt. 50 kr.
 Egy óra 1 frt. 20 kr.

Hirdetések helyben fizetendők.

Szerkesztőség:
 Főter., Hermann-utvar 1. emelet,
 a főbejárati ajtó mellett.

Bérmunkások leveleit csak ismert
 kezű fogadjunk el.
 Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
 Főter., a törvényszék melletti Neumann-
 háznak utcára nyíló helyiségében.

Hirdetések díjszabály szerint.
 Egyen szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
 utáni szám 3 kr.

A népfelkelés szervezésének kérdése.

Arad, május 10.

A népfelkelésről szóló törvényjavaslat általános tárgyalása, amelyet múlt szombaton fejezett be a képviselőház — nem szerzett bokros babérokat az ellenzéknek.

A javaslat ellen intézett támadásokon bizonyos erőfeszítés látszott meg: s a ki tisztán tárgyilagos álláspontból mondja ki azok felett ítéletét — nem fogja kétségbevonni, hogy az ellenzék érvei nagyon ingatag alakra voltak építve — úgy, hogy b. Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek, a ki a szóban levő tárgyalás alatt, ellenfeleinek elismerése szerint is jelentékeny sikert aratott a parlamenti szónoklat terén — valóban nem esett nehezebbre, szombaton tartott beszédében az ellenzék legbiztosabbaknak hitt támadó állásából kiszorítani.

A honvédelmi miniszter első sorban szerencsés és hatásos argumentációval mutatta ki azon állítás alaptalanságát, mintla a népfelkelési törvényvel a nemzetnek — a hadsereg létszáma megállapítására s az ujonczok megajánlására vonatkozó, legszarkalatosabb alkotmányos jogai kijátszatnának. Valóban nagyon nehéz is volna a törvényjavaslatból azt az intenciót kiköszöködni, hogy azzal a véderőről szóló, 1868. évi törvény ide vonatkozó rendelkezései hatályon kívül helyeztessenek.

Bebizonyította a miniszter ur azon felfogás helytelenségét is, hogy a népfelkelés szervezésének kérdését a katonai igazságszolgáltatás reformjától kellene függővé tenni. Az ellenzéknek ide vonatkozó argumentációja egyebiránt valamennyi között talán a legisleggyengébb volt. Azok a rémképek, melyeket a katonai törvénykönyv egyes rendelkezéseinek felhozásával sikerült falra festeniük — teljesen szétfoszolnak azon egyszerű körülményről fogva, hogy a haderőhöz tartozó egyének csak akkor, midőn tényleges szolgálatban vannak — tartoznak a katonai hatóságok illetékessége alá. Már most lehet-e egészen komolyan venni azon valóban igen merész állítást, hogy a népfelkelésnek a kormány intenciói szerint való szervezésével az ország fiatalok számára 19 éves korától 40 éves koráig oda van dova a katonai igazságszolgáltatás önkénykedéseinek.

Hasonló mérték alá esnek mindazon egyéb érvek, amelyeket az ellenzék padjairól arra nézve hoztak fel, hogy az egész népfelkelés idegen ér-

dek szolgálására van kiszolgáltatva és oly egyenektől függ az annak alkalmazása iránt való intézkedés, akiknél Magyarország érdekei iránt őszinte jóindulatot feltételezni nem lehet.

Nos hát, hogy mennyiben válik országunk javára, mennyire szolgálhat a monarchia közös védelmi érdekeinek előnyére, ha ezen érdekeket folytonosan oly színben akarjuk feltüntetni, mint amelyek hazánk létfeltételeivel kiengyelhetetlen ellentétben állnak — ahhoz nem kell bővebb fejtegetés.

Aki a monarchia másik felével fennálló államjogi kapcsolat szükségességét tagadják: a maguk szempontjából érthető dolgot eszeleseknek, ha azon kapcsolatot következményeiben lépten-nyomon meglazítani törekednek. És ezt tehetik is, mivel a mai parlamenti viszonyok között nem kell tartaniok attól, hogy azt, amit hangoztatnak — meg kelljen valóstíniok is.

Ezzel ellentétben az a párt, a nemzet azon többsége, amely az ellenzék részéről annyira perhorrescált „közösügyes” állapotban hazánk fennmaradásának és megizmosodásának szilárd alapját látja: nem teheti azt, hogy Magyarország érdekeit a monarchia érdekeivel ellentétbe állítsa. Nem teheti: hogy a közös haderőt arra való tekintse, amelyvel minket csak elnyomhatnak, amelyvel fiaink vérét s a nép adóját túllünk idegen cizélokra feésérelhetik el.

S mert ezt nem teheti, aminthogy erre oka nincsen is, hacsak királyi esküvel szentesített egész alkotmányunkat légből épített várnak nem tekintik: hacsak azon teljesen megfoghatatlan feltevést nem akarja elfogadni, hogy a közéletünkben meggyökeresedett viszonyok teljesen nélkülözök azon erkölcsi alapokat, a melyek teljes biztosítékot nyújtanak érdekeinknek a reánk zúduló válságos körülmények közt való megóvásaira: nem lehet megengedettek elismernie azt sem, hogy a monarchia haderejére csakis a legkeletébb roszakaratót lehessen ráfogni.

A közös haderő az alkotmányos király akarata szerint, s az igaz hazafiság által vezérelt magyar kormány befolyása mellett — be fogja tölteni azon hivatását, a mely a monarchia s hazánk létének biztosításában és megvédésében áll. Be fogja igazolni azt, hogy e feladatok nem állnak egymással ellentétben, hanem csakis együtt oldhatók meg.

A ki elfogulatlanul hozza meg ítéletét a népfelkelés szervezésének kérdése felett, bátran oda állhat a kor-

mánypárt mellé. Megnyugtathatja magát arra nézve, hogy azon nagymértékű áldozatok, melyeket a nemzetnek hoznia kell, a mai nemzetközi viszonyok között éppen egy oly nemzetre nézve, amelynek egy nagy háborúba való leveretés egyértelmű volna létezési alapjainak teljes megintgatásával — elkerülhetlenek. Nyugodt lehet továbbá a felől is, hogy hazánk fiatal véreinek könnyelmű vagy éppen bűnös elfecsérelését azon körök, a melyek hazánk sorsa intésére a mai viszonyok fennmaradása mellett befolyással bírhatnak — megfürni nem fogják. Nyugodt, teljesen nyugodt lehet, hogy az a népfelkelési törvény tisztán meg fog felelni azon ezélnak, amelyet azzal elérünk kell, s hogy az ellen oly visszaéléseket, aminőket az ellenzék helyezett kilátásba — elkövetni nem fognak. (*)

A csehek és a kiegyezés Az önálló cseh kereskedők és iparosok clubja, tegnapielőt Prágában hosszas és heves vita után az alábbi határozatot hozta.

A club legmélyebb sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy a bankjavaslatnál a cseh királyság gazdasági érdekeire figyelem nem fordított és a cseh kereskedelmi kamarának erre vonatkozó és az egész cseh nemzet által osztatott objai egyszerűen ignoráltak. Ha a kormány most, a midőn a cseh képviselők egyhangúlag hozzájárultak a királyság véradójának emeléséhez, azt hiszi, hogy a cseh nemzet jogos követeléseit fölött napirendre térhet, úgy remélhető, hogy a cseh képviselők, tudatában köteleességeiknek és a cseh nemzet becsületének, arra méltó választ fognak adni. Szükséges tehát, hogy az összes kiegyezési törvényjavaslatok egy egész gyanút tekintésnek, hogy az este, ha az nem volna lehetséges, a bankjavaslatban foglalt cseh kívánásokat, különösen (Csehország nagyobb javadalmazásának emeléséhez) a jogegyenlőséget és a bankjegyeket az értekeknek cseh nyeltről megjelölését keresztül vinni — az összes kiegyezési javaslatok elvettessenek. A cseh kereskedők és iparosok a cseh képviselők lépéseit figyelmelemmel fogják kísérni.

Apróságok egyről-másról.

„A fél egészen ki van szolgáltatva az ügyvédnek”, mondja 48-as és függetlenségi aradi lapársunk szombati vezéreszékében. Ez állítás éppen lapársunk hasábjában napvilágot látva, valóban a legnagyobb erkölcsi bátorságról tanuszkodik, mert hisz nem titok, hogy az aradi 48-as és függetlenségi párt legszívesebb és legkitűnőbb támaszszlopa az aradi ügyvédi kar kebelében bírja.

Csak egy a bökkenő, hogy ez állítás alaptalan nem való. Ha csupán azt vizsgáljuk, miért ellenzék a legtöbb ügyvéd, nemesak Aradon, de mondhatni országszerte: akkor a fenti állításnak éppen megfordítottjában fogjuk, a többiekől eltekintve, ennek

egyik főokát feltalálni, azaz abban, hogy lét az ügyvéd egészen ki van szolgáltatva a félnek és nem a fél az ügyvédnek!

Az ügyvéd ma valóságos bünbakja az igazságszolgáltatásnak, az ellene a Maeskaházak rég letűnt korából fennmaradt előteleteknek és azon tárgy- és viszonyismeret hiányának, melyben a közönségnek legintelligensebb osztályai is — kevés kivétellel — igazságszolgáltatásunk belügyei tekintetében sinlődnék.

Tértünk nem engedni, hogy a themát e helyitt kimerítsük s így a fenti állítás ellenkezőjének bebizonyítására kostonloul csak a következőket említjük.

Ma az ügyvédség terén a concurrentia oly nagy, hogy a legtöbb esetben az ügyvéd minden előleg nélkül, saját kész kiadásával és sokszor fáradsó munkájával száz meg száz sikanéria eltűrésével vezet végig a reá bízott ügyeket. Csak akkor látja munkájának gyümölcsét, ha az ügy be van fejezve.

Mi következik ebből önkéntelenül? Hogy kézzel-lábbal azon lesz, miszerint az ügy minél hamarabb véget érjen, mert ő is azt tartja, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok. Tehát először bárkin, de észszerűen bizonyára nem rajta mulik, ha az ügyek elhuzódnak.

Nem mondjuk, hogy nincs kivétel. De az éppen csak kivétel, a szabály a főtmondott tény.

Továbbá úgy áll a dolog, hogy ha az ügy már be van fejezve és a por tárgya realizálva: az ügyvéd törvény szerint a legszigorúbb feylelmi eljárás terhe mellett 24 óra alatt tartozik értesíteni felét és kiadni a pénzt, és pedig — alig híhető, de mégis úgy van — három-négy évi munka után, még a bíróság többnyire a legesekeleyebb mértékben megállapított pórköltséget is ki kell adnia a félnek, ha ez úgy kívánja, mert a pórköltség a félnek nevére és nem az ügyvédére van megmitélve. Az ügyvéd azután pörölhet ismét két esztendőig, míg kiérdemelt munkájának díját, sőt kész kiadásait megkapja, de sokszor meg sem kapja, mert a felek tudnak róla gondoskodni, hogy ne találjanak náluk semmit. S ki azt hiszi, hogy ez ritkán fordul elő, az esalódik. A Blau Köbik léteznek feles számmal. Tehát nemesak a bírói megállapítás tárgyát nem képezhető, sokszor szükségessé váló kiadásra és munkára, de a pörbeli bíróság megállapított költségekre és munkadíjakra sem nyújt a törvény az ügyvédnek semmi oltalmat, a mivel pedig a legutolsó eselőd is bír berére nézve. Másodsor tehát az ügyvéd a maga pénzével, munkájával és ügyessége által behajított pénzre a féll szemközt semmi előjoggal nem bír. Legutolsó krajezáríg ki kell adnia, s így harmadszor és századszor, való igaz, hogy az ügyvéd teljesen ki van szolgáltatva a félnek és nem megfordítva!

S mert a törvény, legalább eddig — és ez is való igaz — oly mostohán, mondhatni páriaként bánik az ügyvédséggel, azért van annyi ellenzéki ügyvéd.

Különben igen lekötözene bennünket és tán az érdeklődő közönséget is az illető t. czikkíró ur, ki ez állítást kockáztatta, ha nem terhelhetnének azon jelenségeket, körülményeket vagy plane adatokat felemlíteni, a melyekből kiderülne, hogy hát voltaképen mi ben is volna a fél egészen kiszolgáltatva az ügyvédnek?

A ki téged kövel dobál, azt dob te vissza kenyérral. Jobban mondva: a ki téged gránitkőbányával dobál, azt dob vissza te pénzzel. Ez ma a helyzet signaturája Aradon. Mint kilenez Deus ex machina, kilenez alapító tag Galsára tart. Kobányákat fejteni kész. Előleges hosszas értekezletek, ülésesek helyett a kész tényre lépnek a pénzes és pénztelen piacra és azt mondják: „Munk mi gránitkőveket, adjatok érte pénzt és abból a kemény, eddig használatlanul heverő kőből sok ember ki fogja keresni a kenyéret, a mit az isten a részvényeket aláíró penzadóknak kamatostul fog visszafizetni, tehát mi kövel dobálzunk nygvan, de abból kenyér és pénz lesz.

S minthogy — a mellet, hogy emberi számítás szerint szép nyereségre lehet szert tenni — a cél nemzetgazdasági is, egy parlagon heverő iparág fejlesztése: aligha sokszorosan fölül nem fogják jegyezni a csekely számban kibocsájtott — csak 245 darab — részvényt, és azután a kőből csakugyan lesz kenyér és pénz.

Azt pedig, hogy az alapító urak minden előleges anyaghang reklám nélkül a fait accomplit-val, a kész tényre léptek a közönség elé, részünkről csak helyeselhetjük, mert ideje, hogy nálunk Magyarországon eselőkveréssel és bevezédel kezdjük, habár az előbbi sokkal nehezebb, mint Shakespeare mondja a „Merchant of Venice” (a venlezei kalmár) ezimű szimtvében:

„If to do were as easy as to know what weere good to do: chapels had been churches, and poor men's cottages princes palaces.” — „Ha a eselőkverés maga olyan könnyű volna mint annak megbeszélése, mit kellene tulajdonképen eselekedni: akkor minden kápolnából templom és minden szegény ember kunyhójából fejedelmi palota válnék.”

MEGYEI KÖZÜGYEK.

Aradmegye közgyűlése.

I.
 Az ellenzéki lapok elíratkák, eltemették már régen. A nagy halomra halálfőnek oda-pingáltatták a Tisza Kálmán nevét és egyáltalán odaénekeltek az országnak, hogy finis me-

romévi műsorát, természetesen, csupán a jelentősebb mozzanatoknál állapodva meg.

Az újdonságok sora mindenkit meggyőz, hogy e jogos kívánás csak részben teljesült.

Először kerültek színpadra a következő drámák (ide foglalva a vígjátékok és boházot is): Denise (okt. 3), Vasgyáros (okt. 9) Utolsó szerelem (okt. 12), Buborékok (okt. 15), Serge Panine (okt. 22), Fedora (okt. 29), Dalárúnnepély (okt. 30), Kendi Margit (nov. 1), Sabinnók elrablása (nov. 6), Severo Torelli (nov. 10), Czeecil házassága (nov. 20), Egy asszony története (nov. 23), Protekció (nov. 25), Olga (decz. 12), Első szerelem (decz. 29), Sötétpont (jan. 7), Anna (jan. 21), Nora (jan. 28), Ember tragédiája (febr. 5), Antoinette Rigaud (márc. 1), Zilah herczeg (márc. 10), Aranyember (ápr. 2), Siró gyermek (ápr. 6), Népszínművek: Arendsás (ápr. 10), Buzavirág (nov. 22), Magdolna (decz. 21), Vadgálamb (decz. 27), Sárinéri (jan. 12), Taborzás (ápr. 25), Veteránok (ápr. 26).

Operettek: Gasparone (okt. 5), Elevenördög (okt. 16), Rip van Winkle (nov. 27), Olivette lakodalma (decz. 18), Hoffmann meséi (jan. 9), Szenes legény, szenesleány (márc. 29), Pünkösdi Flórenczben (ápr. 16).
 Legtöbbször adattak: az Ember tragédiája (10), Vasgyáros (7), Arany

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája

(Máj. 10.)

Viisszapillantás a lefolyt színi évadra.

II.
 A vendégzerepléseket nem annyira a közönség, mint a társulat szempontjából tartjuk kívánatosnak. Egy kiváló művész egyénisége nagy hatással lehet az összájtékra, mint azt Prielle Cornelia vendégzereplése alkalmával tapasztaltuk s ösztönlül, iskolánl szolgál a szerényebb tehetségnek, mely a nagy példák élesztő légkörében ketözött erővel és nagyobb bizottsággal törzözja felé. Tisztán a pillanatnyi művelzet szempontjából, gyengébb vidéki társulatnál szívesen lemondanánk a híres vendégek állóptetéséről, a mi egyáltalán nem lenne áldozat, mert van-e oly zeneértő, ki Sarasatét vagy Paganinit egy harmadrendű cigánybanda élén kívánáhallani? Egyebiránt az idén csak Prielle Cornelia, s legfőlebb Fáy Szeréna játéka mondható igazi nyereségnek úgy a társulat, mint a közönség részéről, s a két operette-primadonna, kiket indispositiójuk az évad második felében huzamos ideig távol tartott a színpadtól, sem Dévay Janka, sem Kresányi Sarolta és Ronaszékkiné által nem nyert oly helyettesítést, mely veszteségünket csak megközelítő mértékben is pótolhatta volna.

A lefolyt színi évad októberj-sejétől május 3-ikáig tartott: teljes hét hónap, tehát a budapesti és kolozsvári után a leg hosszabb saison az egész országban. A repertoireben a dráma, népszínmű és operette közt általában

megtartott a helyes arány: 212 előadás közül 106 (50%) esik a drámára, 39 (18.4%) a népszínműre és 67 (31.6%) az operettre. Vagyis minden második este a dráma (beleértve a tragédiát, vígjátékok és boházot), minden ötödik a népszínmű, s minden harmadik az operette-e.

Előadatot 67 dráma (tragédia, vígjáték, boházot), 30 népszínmű és 31 operette. Összesen 128 mű. Az operette-ot nem számítva, színpadra került összesen 97 darab, még pedig 58 eredeti és 39 fordított. 31 magyar és 28 idegen szerzőtől. A szerzők névsora már csak azért is érdekes, mert a mellőzöttek sorát élesebben kitüntett. A zárjelbe írtatott számok azt jelölik, hogy az illető szerzőnek hány darabja került színpadra az évad folyamán.

Magyar szerzők: Abonyi (1), Almási (4), Angyal Ilka (1), Bartók (1), Benkő (1), Berezik (5), Csepreghy (2), Csiky (6), Derék (1), Dóczy (2), Gaál (1), Gerő (1), Horváth K. (1), Jókai (2), Josika K. (1), Katona (1), Kövér (1), Lukácsy (1), Madách (1), Rákossy (1), Rátkay (1), Somló (1), Szentpétery (1), Sziget (6), Szigligeti (5), Toldy István (1), Tóth Ede (2), Tóth Kálmán (1), Vahot Imre (3), Vidor (1).

Idegen szerzők: Banville, (1) Barriere (2), Beaumarchais (1), Belot (1), Birehpeiffer (1), Chivot-Duroi (1), Claretie (1), Deslandes (1), Dunoair (1), ifj. Dumas (1), D'Ennery (1), Feuillet (3), Hahn R. (1), Hennequin (1), Labiche (1), Meilhac (1), Molière (1), Moser (1), Müller H. (1), Nestroy (1),

Ohnet (2), Poole (1), Sardou (3), Schiller (1), Schönthan (1), Scribe (2), Shakespeare (5).

Egy pillantás e névsora elé, hogy a hezagokot észrevegyünk. A magyar classicusok közül csupán Katona és Madách szerepelnek, egy-egy darabbal; az idegenek közt Beaumarchais, Schiller és Molière szintén egy-egy, Shakespeare 5 darabbal. Toldy éppen csak Kornéliával, Rákossy a hírhedt Magdolnával. Szigligeti csupán népszínműveivel, s Tóth Kálmán az egyetlen Dobó Katiczával jutott be, a mivel részint teljes avatatlanságra, részint kapkodásra, tereltelenségre mutat a műsor összeállításában. Távolléttelkkel tündökölnek a magyarok közül: Nagy Ignác (Tisztújítás), Eötvös (Eljen az egyenlőség), Kisfaludy K. (Csalódások), Vörösmarty (Csongor és Tünde), Teleki (Kegyencs), Hugo Károly (Bankár és báró), Dobsa Lajos (Egy nő, kinek elvei vannak), Czákó (Végrendelet), Obernyik (Branckovics György), Balázs Sándor (Az égben), Szász Károly (Herodes), s még több, ben, kiket térszűke miatt nem lehet felsorolnunk; az idegenek közül: Augier (Fourchambault család), Björnson (Csöd), Calderon (Az élet álom, Zalameai bíró), Corneille (Cid, id. Dumas (Kean), Gogol (Revisor), Goethe (Egmont, Faust), Hugo (Ernani), Lessing (Gallotti Emilia), Moreto (Donna Diana), Racine (Phaedra), Sandeau (Seiglière kisasszony), Pailleron (A hol unatkoz-

Dráma	Népszínmű	Operette
Oktober	7	2
November	6	1
December	2	1
Január	4	1
Február	1	—
Márczius	2	—
Ápril	2	2

gyakorlat. O is azon nézetben van, hogy egy bizottság küldendő ki, melynek jelentése meg a közgyűlés előtt a helyi lapokban köz-
zetéssék.

Popovits csupán a tehernek a föld-
birtokra való kivetését tartja helytelennek.
Mittán meg gr. Zselénszky és Weid-
denfeld Kintzig javaslatát mellett szólalt fel.
Tabajdi főispán zárta be a vitát egy magvas
beszédrel, melyben, mittán az ügy nem mel-
lőzendő, csak elnapolható volna, szintén a
kérdés tüzetesebb megfontolását tartja helyes-
nek. Együttal megjelölte azon irányelveket,
miket a bizottságnak munkálatai közben kö-
vetnie kell.

Indítványára elhatározta a közgyűlés, mi-
szint az állandó választmány bővíttessék ki
a járási szolgabírákkal s egy-egy minden
egyes járásból az alispán által meghívandó
jegyzővel s hogy a tágabb körű bizottság tü-
zetesen foglalkozzon a kérdéssel, a közgyűlés-
nek jelentést tegyen. Ez az ülés véget ért. A
közgyűlés ma d. e. 9 órakor folytatottatik.

VAROSI KÖZÜGYEK.

Arad városa áprilikhón.

(Polgármesteri jelentés.)

— Felolvastatik a szerdai közgyűlésen. —

A folyó 1886. évi áprilhról vonatkozó je-
lentésemet van szerencsém a következőkben elő-
terjeszteni.

A közegészségi állapot javult s általában
kiegészítő jelezhető: a betegülések kevesültek
s a halálosok száma is a márczius havinál
5-tel csekélyebb volt.

A hó folyamán a hurotos-lobos tüdőbajok
körülbőlözött számban jelentek: oszias bántal-
mak s idült gümőkóros, aszkóros betegülések
szintén nagyobb számban fordultak elő.

A hevenyfertőzések közül a himlő for-
dult elő szörvénnyel, és pedig a valódi himlő
és bárányhimlő 7-7 esettel.

A vörheny kétszer, diphteritis 3-szor, egy
esetben halálos kimenetellel fordult elő.

A hágyász egyes esetek szorítottak: a
kanycor és bökhurut esetei nem fordultak elő.
Elhalt a városi lakosságból 105 egyén, 53
fi, 52 nő: az 1 éves korig elhalt gyermekek
száma 30, a 2-5 éves korig elhaltak 13.

Öngyilkosság előfordult 1. baleset követ-
keztén elhalt 4 egyén és pedig 2 vízbe fullt 2
szérlit, halva született 13 gyermek.

Az elhaltak közül esik a csecsemőkorra
29%, a gyermek- és ifjúkorra 25%, a felnőtt-
korra 33%, az agykorra 13%.

A halálosok aránya 1000 : 32.7.

Az összes elhaltak közül orvosoltatott 110.
A városban elhalt idegenek száma 25.
A megyei közpörházban ápolatott 365, az
izraelita körházban 24, összesen 389 beteg:
kik közül gyógyult 142, javult 54, elhalt 33,
ápolás alatt maradt 160.

A megyei közpörházba e hó folyamán fel-
vétették 40 helybeli illetőségű egyén.

Hét éven alóli gyermekeknek orvosi ápolás
nélkül lett hagyásra jelentés nem adott be.
Népesedési viszonyaink kiegyensúlyozottak,
bár a születések száma a márczius havinál 13-mal
csekélyebb: a születések száma azonban a halá-
losokéval 38 esettel haladta meg.

Elvő született 143 gyermek. 65 fiú, 78
leány, törvényes 121, törvénytelen 22.
A születések aránya 1000 : 44.5.

Házasság kötöttet 6.

A szomely- és vagyonbiztonságot nagyobb
mérnyben veszélyeztető bűnös nem fordult elő,
s a közbiztonság általában kielégítőnek mondható.

A 32 esetben előfordult kisebb tolválási
eset közül 29 esetben a tettes kípohatoltatott és
a kir. bíróságnak átadott: 3 esetben kípohat-
olható nem volt.

A kihágási bíróságnál a múlt hóról hátra-
lékban maradt 15 ügy, áprilishóban befolyt 120,
folyamatban volt tehát összesen 135 ügy; eb-
ből elintézték 98 s a kir. bírósághoz áttételtet
34, tárgyalás alatt maradt 3.

Letartóztatva volt 84 egyén, kik közül el-
lételtetett 59, a kir. bíróságnak átadott 25.

A kapitányi hivatal, mint rendőrhatalomhoz
tartozó kihágási ügy befolyt és elintéztetett 20.
Rendőrileg letartóztatva volt 39 egyén, kik
közül eltolozoztatott 23, kintasitatott 6, rend-
őrileg megfenyítettet 10.

Nyilvántartásba vétették 529 cseléd, 462
gyári munkás és 20 idegen s munkát kereső
egyén.

A vendéglőkbe elszállásolva volt 865 utas.
Gazda és cseléd között szolgálati viszonyból
kelekezett ügy tárgyalatott 17. Cseléd megfeny-
nyítettet 14.

Tíz a hó folyamán egy esetben volt és
pedig 10-én a zsidó-temető-utca 7. sz. telkén
egy istálló, néhány butoradar és faszerszám
égett el; a kih. hivatalos megállapítása tárgya-
lás alatt van.

(Vége köv.)

Szabályrendeleti javaslat a hajóvontató ut-
ról, s a szabad kikötőkről.

1. §. Arad sz. kir. város területén a
Maros partján elvonuló vontató utszélésege
1886. évi januárhó 1-től kezdve, a nagymélt.
közmunka- és közlekedési m. kir. miniszterium
39507/1885. sz. a. kiadott rendelkezéssel, 10
méterben állapítottán meg, ezen ut széles-
ségén belül szilárd építményeket emelni,
vagy azon a szabad közlekedést barmiként is
akadályozni nem szabad.

2. §. Víz járművek vontatásáért, vala-
mint a vontatókat használatáért díjak nem
szedhetők.

3. §. Szabad kikötőkül kijelöltenek: a) A
Maros partján, mely a felő marospart első kő-
sárukaig terjed, a mely I. számmal jelöltetik.

b) A várra vezető kincstári hid felett az I.
számú zsilipól kezdődő partvonalszakasz le
a hidon alul eső kis vágóhídi épületig ter-
jedőleg, a mely II. számmal jelöltetik.

c) Az alsó marospart dőnyuzótér kez-
detétől, a Krivritti malomhelyekig, a mely
III. számmal jelöltetik.

A szabad kikötők területének felismerhe-
tése végett, azoknak két végpontja „Szabad
kikötő” felirattal tartalmazó táblákkal lesz meg-
jelölve.

4. §. A szabad kikötők területén kikötött

helybeli, vagy idegen vízi járművek után 8
napig kikötési díj nem szedhető. Tekintettel
azonban a helyi forgalmi viszonyokra, s ne-
vezetesen arra, hogy a vízi járművek a hajó-
zási idoszak alatt tömegesen szoktak rövid
idő alatt érkezni, s ilyenkor a hajóvontatás
is legsűrűbben eszközöztetik, a nagymélt. köz-
munka és közlekedési magy. kir. miniszter
39507/1885. sz. a. kelt rendelkezéssel 13-ik
§-a alapján, az ily idoszakban érkezett vízi
járművekre nézve kimondatik, hogy azok az I.
számú kikötőkben csak 3, a II-ik és III-ik
számú kikötőkben csak 1-1 napig tartózkod-
hatnak. A továbbtartózkodás csak hatósági
engedély mellett lehetséges.

5. §. A szabad kikötőkben 8 napon tul
tartózkodó vízi járművek után a kikötési díjak
mindenkör fizetendők.

6. §. A nem szabad kikötőkben kikötött
vízi járművek után a kikötési díjak az első
naptól kezdve fizetők.

7. §. Kik a vontatókat, a kikötők be-
rendezéseit, a partokat rongálják, s jelen szá-
bályrendelet ellen vétnek, 100 frtig terjed-
hető pénzbírsággal büntethetők.

8. §. A kikötési s a partra kirakási di-
jak következőleg állapítottak meg:

I. Kikötési díjak.

1. Egy 39 méter vagy annál hosszabb
hajó után naponként 25 kr.

2. Egy helybeli kisebb gyűnevezett ma-
rosi hajó után naponként 5 kr.

3. Egy idegen 20 méter, vagy azon fe-
lül hosszúságú hajó után naponként 15 kr.

4. Egy idegen 20 méteren aluli hosszú-
ságú hajó után naponként 10 kr.

5. Egy 1/4 tutaj kikötéséért helybeli ál-
tal egyszerű-mindenkor 10 kr.

6. Egy 1/4 tutaj kikötéséért idegen által
naponként 10 kr.

Ezen díjak a szabad kikötőkben kikötött
tutajok és hajók után csak az esetben szedet-
nek, ha ezekkel a szabadkikötő 8 naptól to-
vább terjedő időre vétetik igénybe.

7. Egy uszoda vagy fürdőépület után a
közhatalomra lett megnyitás napjától, a teljes
kiszédés megtörténteig, naponként 20 kr.

9. Minden malom után a tulajdonos ál-
tal cselőppézz ezimén évenként 10 frt fize-
tendő.

II. A partra kirakás díjai.

A Maroson érkező tárgyak kirakásáért
fizetetik egyszer mindenkör:

9. Mindennemű tűzifa, tégla, eserép, föld,
homok, kavics, termés-, tört- vagy koczkakő,
építőkő, égetlen mészkő, szena, szalma és
egyéb takarmányneműk, természetes trágya-
neműk, faszén és tütájszálfák után szly
szert, melyet nedves állapotban nyomnak s
mindazon itt fel nem sorolt cikkekért, melyek
az ezen díjszabályzat kiegészítő részét

képező és minden vámszedő által kívánatra
bárkinek előmutatandó, valamint a városház
kapujára is kifüggesztett A) mellékletben foglalt
árusztályozásnak C) osztályába tartoznak,
100 kilogrammonként 1 kr.

10. Nyerszen és durván kidolgozott épít-
let-, bányá-, hajó- és ácszerszám, bográrfá,
gömbölyű fatövek és törzsek, valamint kézmű-
és iparmunkák számára durván elkészített
fák, deszkák, padlók, kőszén, barnaszén, pir-
szén, égetett mesz, mesterséges- és vegyszert
trágyaneműk, burgonya, zöldségeműk, gyümölcs,
és mindazon cikkekért, melyek az A) mellékletben
foglalt árusztályozás B) osztályába és II. külön
díjszabás alá tartoznak,
100 kilogrammonként 1.5 kr.

11. Gabnaneműk, hűvelyes és olajos ve-
temények és ezek őrléményei és mindazon
cikkekért, melyek az A) mellékletben foglalt
I. külön díjszabás alá esnek, 100 kilogram-
monként 2 kr.

12. Mindazon cikkek után, melyekre a
9., 10., 11. tételek nem vonatkoznak, 100 ki-
logrammonként 3 kr.

Megjegyzések.

a) A partra kirakási díjak a nagyméltó-
sági közmunka és közlekedési miniszterium
39507/1885. sz. rendelete 13. §. 3-ik be-
kezdése alapján szedetnek, minthogy a sa-
badkikötőkben és a part mentén elvonuló
vontatókat területe a vontatás akadályozása
nélkül a Maroson érkezett áruk kirakása meg-
van engedve és ezen díjakban a közvetvám-
díjak is bennfoglalvák.

b) A partra kirakott tárgyak azonban 24
óra alatt onnan eltávolítandók.

c) A város közönsége részére érkező
szállítmányok után díj nem fizetetik.

d) 100 kilogrammon alóli teher egész-
nek számítatik.

e) A 9., 10., 11. tételek alatt foglalt cik-
kek átlagos súlya, melyhez képest az ille-
tek számítandók, az ezen díjszabályzat kiegé-
sítő részét képező s minden vámszedő által
kívánatra bárkinek előmutatandó, valamint a
városház kapujára is kifüggesztett B) mellék-
letben határozatk meg.

Arad, 1886. május 8-án.

A városi tanács.

Folytatólages sorrendje

Arad szab. kir. város törvényhatósági bizott-
sága részéről 1886. május 12-én délután
4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben
folyvendő tárgyak:

28. A tanács jelentése a város terüle-
tén levő zalogkölcsön üzletekben szedhető köl-
csöndíjak megállapítása tárgyában.

29. A tisztii ügyész jelentése Ternay Er-
nével a kenyérszállítás iránt kötött szerződés
jórövidítése iránt.

Institoris Kálmán,
főjegyző.

Legújabb posta.

Görögország körüljárólása. A
görög-ügy következtében halad a catastropha
elő és bo valami mentő fordulat nem jön
közbe, az ba is fog következni. Május 9-iki
kelettel, az athoni jelentések a következőket
tudtadják: Delyannis ma export fog az
ostromzár által előidézett helyzetről, a külföld
levő görög követekhez szűkületi, melyben
a kormányfőnek kijelenti, hogy Görög-

ország miközben jogainak visszaszerzése érdekében
katonai előkészületeit megrette, s semmikép
sem gyanította, hogy a hatalmak
kál szemben, hadiállásra kellend
jutnia, minthogy pedig törögország nyitlan
kötelezte magát, hogy a békét nem fogja
megzavarni sem az Európa által elfoglalt
állapot, sem pedig az ostromzár nem lát-
sának igazoltatnak. Az ostromzár által
Görögország helyzete különben is kedvezőle-
nebb, mint Törökországé, mert az utóbbi a
tengeren szabadon mozoghat. Félni lehet tőle,
hogy Törökország az ostromzár adta elő-
nyöket arra fogja felhasználni, hogy Görög-
országot megtámadja. Delyannis azonban,
az országot eme bajtól megkímálva, menteni
és ennélfogva elhatározta, hogy lemond.
A canai görög consul távirati jelentése
szerint a nemzetközi hajóraj a görög vizekre
indult.

Mouy gr. tegnap tudatta Delyannis kor-
mányaikkal, hogy a francia kato-
natiztek a görög szárazföld-
hadserőnéél és hadi tengerészet-
nél a legutóbbi biesemények köv-
etkeztében megszüntetik a szol-
gálatot.

Ide érkezett jelentés szerint a thesszaliai
partoknál török hadihajók jelentek meg.
A szabadságot katonatisztek rendeletek
kaptak, hogy vonuljanak behadostá-
lyaikhoz.

A görög vizek különböző pontjain a nem-
zetközi hajórajhoz tartozó hajók jelentek meg.
Sapunakis tábornok azt je-
lenti, hogy a török csapatok
ujabb mozdulatokat tesznek a görög
határ felé. A kormány a határra
újabb csapatokat küldött.

Tegnap óta a füstgázgázóság tanácsára
a posta szűküldése felfüggesztetett.

NAPTAR.

Május 11. Kedd. Róm. kath. Beatrix. — Prot.
Mamertus. — Görög-ország (április 29.) 9 vértanu. —
Nap kel. 4 ó. 29 p., nyug. 7 ó. 25 p.

Május 12. Arad város törvényhatósági közgyűlés
d. u. 4 órakor, a városház gyűléstermében.

Május 16. Az aradi iparos ifjak önképző- és be-
tegezölő egyesületének majálisa a nagyterfőben.

HIREK.

Arad és Vidéke.

Az aradi gazdasági egyesület tegnap
délután tartott gyűlésében Zselénszky és
Róbert gróf előlekte alatt jelen voltak dr.
Gaal Jenő, dr. Marschal Lajos, Wenckheim
Frigyes gróf, id. Gaal Sándor, Szalay Antal,
Vizer Péter, Váskályi László, Konopi Kál-
man, Nachterbel Odón, Varga Imre, Magyar
Ferenc, Kintzig János, Bekéffy Kálmán. El-
nök megnyitván a gyűlést, mindenekelőtt el-
határozatott, hogy az idej közgyűlés Pécskán
pünkösd második napján fog megtartatni. A
program kidolgozásával az előkészítő bizott-
gat meg. A szövetkezett gazdasági egyesület nagy-
gyűlésére Zselénszky Róbert gróf és dr.
Gaal Jenő küldettek ki. A szövetsegho lé-
pelt gazdasági egyesület egy leírás határozott
kiszéni. Az e célra szükséges kérdő pontok
meg fognak küldetni a megyei birtokosoknak.
Sajnálatlalt vétetett tudomásul, hogy az aradi
mész-egylet megszűnt és a méhes elárve-
reztetett. A befolyt vételár a gazdasági egy-
let vette át. A tikkir megbízottat azt külön
kezeli és a méheset céljaira használni fel.
Helyeslő tudomásul vétetett az igazgatóság ál-
tal a megye alispánjának kérdésére adott
azon válasza, hogy a méheknek a szőlőkben
való tenyésztése nem káros. A sónak a marha-
tenyésztés céljára való, olesó ároni átengé-
dése iránt felterjesztés intéztetik a miniszte-
riumhoz, azon kérelemmel, hogy a gazdák
olcsóbban juthassanak a sóhoz. Indokul fel-
hozák, hogy a galliciai gazdák a wiclica-
sai sóbányából igen olesón kapnak sóvizet a
marhatenyésztés céljaira. A hazai bortermel-
ők országos congressusának a kormányhoz
intéztett emlékirata, hasonló szellemű fel-
terjesztéssel pártolatik. Az arad-hegylajai gazda-
körnek jelentése múlt évben kifejtett tevé-
kenységéről, örvendős tudomásul vétetett.
Ugyane kör megkeresése folytán egy előter-
jesztést intő a gazdasági egyesület az államvas-
utak és az arad-esznádi vasutak igazgatósá-
gához, a trágya olesó szállítása érdekében.
Több eesékly jelentőségű ügy elintézése után
részvétet fejezte ki az egyeslet Korbuli
Béla és Tomasits Imre báró egyvletli ta-
gok elhunnya felett. Uj tagokul felvették ifj.
Edelsheim Gyula, Lajó báro, Rátz
Sándor, Löwinger Samu, Kartón Ede
és Buzás Mihály. Ezzel a gyűlés véget ért.

A fagy a hegyalján. A múlt heti
fagy, a mint azt lapunk közgazdasági rovatá-
ban már jeleztek volt, ugy városunkban, mint
a vidéken és különösen a hegyaljai szőlőkben
kisebb-nagyobb károkat okozott. A r a d ó l
Glogovácra a fagy elenyészően eesékly káro-
kat okozott. Glogovác és Mondorlak között a
fák egészen feketék a fagytól s itt a kapás
növényekben is jelentékenyebb károkat tett a
fagy. Mondorlak, Csicsésér, Szabadhe-
lyen tul egész addig, a hol az országot az al-
mazsindi pusztánál lejtől bir, élénk zöld
minden és semmi kár nincs. Innen a pau-
lisi határ azon részeig, hol az ut ismét
emelkedőben van s hol a ternovai apátsg
romjai vannak, kisebb-nagyobb károkat oko-
zott a fagy. A romoktól a paulisi nagyven-
deglőig a mező és a szőlők nagy része meg-
menekült a fagytól, az aljan azonban és oly
helyeken, hol a szőlő a hidegnek jobban ki-
vált véve, tökéletesen elfagyott minden, ugy-
szintén a Maros mentén levő pau-
lisi és baraczka is szőlők egész
Radnáiig mind elfagytak s a
termés 80-as százalékra oda. Ménessen is
az alsóbb részek szenvedtek legtöbbször a fagy-
tól. M o k r á n és az alsóbb járásokban egész
a hegy középe tájáig van legtöbb kár a fel-

sőbb járásokban és a tetőkön igen eesékly
vagy egyáltalán semmi sem fagyott el. A
R á k ó c y-hegynek eesákis az aljában okozott
kisebb károkat a fagy. A gyümölcsökben még
nem lehet megállapítani a kárt.

Az aradi kir. főgymnasiumban és
állami főreáliskolában a I. iskolai évi ma-
gán vizsgálatok írásbeli része június 21.
d. u. 2 órakor és szóbeli része jun. 25.
d. e. 8 órakor kezdődik. Az ezen vizsgálatokra
bocsáttatni hajzó növendékek a fentnevezett
intézetek igazgatóságánál május 30-ig I.
keresztleveletük: 2. egy helyhatósági bizot-
nyváltványt arról, hogy az 1885/6. iskolai évet
hol töltötték és mivel foglalkoztak; 3) a meg-
előző isk. évi bizonyítványt tartoznak benyúj-
tani. Később jelentkezők, vagy a kik a kívánt
okmányokat be nem küldték, vizsgálatra nem
bocsáttatnak. Az igazgatóság.

Az időjárás, mely a múlt héten,
folytonos rettegésben tartotta a gazdaközö-
séget, s mely Aradon és vidékén meglehető-
s károkat okozott, most már jobbra fordult.
A lég megnyúlt, az éles északi szél teljesen
megszűnt. A láthatár is teljesen kiderült és
gyönyörű tavasi időnk van.

Gyermekünnepely. Waltersdor-
fer Róza gyermekkert-tulajdonos 1886. évi
májushó 16-án d. u. 4 órakor a megye-
ház nagytermében játékönnepelyt ren-
dez. Belepti jegyek 30 krért már kaphatók
ifj. Klein Mor könyvkereskedésében.

Tomotás. A korán elhunyt Posgay
Károlyné temetése tegnap délután ment végbe
nagy közönség részvétel mellett. A koporsót,
mely el volt borítva koszorúkkal, a nagyszámú
romkéságon kívül, igen sokan kísérték az örök
nyugalom helyére.

Felhívás. Nagy Zsigmond ur. az
V. kerület méhészeti vándortanácsa. f. hó 14
—15-én az oszkertü méhészet köréből az
„A r a d i M é h é s z t á r s u l a t”-nak a
kapa-utazai közégi leányiskola kertjében el-
helyezett méhtelepén szakeladást tart, melyre
a méhészet iránt érdeklődő, vagy azzal foglalko-
zókat tisztelettel meghívja. Arad, 1886.
május hó 10-én. Millig József, a méhésztárs.
igazgató elnöke.

A színhazi ruhatár eladására tegnap
volt kifizető az árverés. Miután azonban egy-
etlen egy vevő sem jelentkezett, az árverés meg-
tartható nem volt.

Az aradi csizmadia és lábbelkészítő
ipartársulatok, az iparhatóság felhívása folytán.
Ny á r i Béla alkapitány iparhatósági meg-
bízott elnökelekté alatt tartott gyűlésükön ki-
mondottak, hogy továbbra is fenntartják ipar-
társulatukat és nem olvadnak be az aradi ál-
talanos ipartársulatba. Annál is inkább, mert
a társulat tagjai között sok a szegény és mert
társulati alapítóiknek ugyancsak keservesen
gyűjtögettek s ily méltányos, hogy abból
segélyt is élvezzenek. A csizmadia ipartársu-
latnak jelenleg 801 frt 16 kr alapítóje van.
A lábbeli készítőknök pedig 352 frt 30 kr
alapítójeik.

A gáji alorvosai állásra ez ideig öt
pályázó érkezett, névszerint Zeantai Dávid,
Görichi Gyula, Temesi-Reiter Odón,
Eötvös Dávid. — A városnál feresedésbe
jött rendőrhadnagy állásra három pályáz-
tat. Keller Elemér, Török Dénes, Var-
gay Gyula.

Szalmatűz volt tegnap délután Spitz-
ter Izrael és fia aradi határbeli tanysján. Is-
meretlen okból meggyulladt egy szenakazal-
maradvány és teljesen el is égett. A kár igen
eekély. A szena nem volt biztosítva.

Nyári helyiségmegnyitás. T ó t b
János vendéglo, a multkor kedvezőlen idő
miatt elmaradt nyári helyiségmegnyitása
ma este fog megtörténni. Ez alkalomból a ter-
raszon a gyermekeknek fog játszani.

Holyagos himlő. Szabadhelyen
a gyermekek között járványszerűleg lépett fel
a holyagos himlő. A járvány továbbterjedé-
sének megállítására szükséges orvosi intézke-
désnek megtétele a járási szolgabírósg
részéről.

Betöréses lopás. Glogovácra
folyó hó 8-ról 9-re menő éjjelen Kor-
n a c k e r Ferenc kamaráját ismeretlen tettesek
feltörték s onnan 7 sönkát és ugyanannyi ol-
dalszalont elloptak. A nyomozás megindított.

Az aradi lövészegylet az 1886.
évi májushó 9-én megtartott rendes lövészeti
eredménye:

Szeg	4	3	2	1
Klein Ignác	2	11	15	21
Tones Ede	—	13	15	12
Kövecz Gábor	—	10	20	15
Müller Gyula	—	5	4	11
Greiner Károly	—	4	4	1
Brauswetter Vilmos	—	3	5	4
Regényi Kálmán	—	3	4	5
Műlek Lajos	—	1	1	2
Solymos József	—	—	1	—
Összesen:	2	50	69	71

Hazánk és a főváros.

A király látogatásai. Ó felsége a
király szombaton reggel 7 órakor esendes
misést hallgatott a budai várpalotában. Reggel
kilenc óra után Hohenlohe herceg főudvar-
mester kíséretében a királyi várpalotából le-
vezető lépcsőn lejtett a várba és Strobl
Alajos tanár szobrászati műtermét tekintette
meg. Nagy érdeklődéssel nézte a készülő
szobrokat és különösen megnyerte tetszését
egy saját mását feltüntető, Strobl által készí-
tett mellszobor, valamint a redut homlokza-
tára állítottó Fandango mintázása, melyhez
Hegyí Aranka, a népszínház primadonnája,
állt modelt. — A király látogatásáról csak
szombaton reggel értesítették Stroblt és ki-
vált csak egy segéd volt a műteremben a
látogatás idején. Ó felsége körülbelül negyed-
órát töltött a szobrász-atiherben, apróra meg-
szemlélte mindent. Mielőtt távozott, ismételt
legmagasabb tetszését nyilvánította a látottak
felett. A műteremből ugyancsak a várba
mar levő nem rég megnyitott tórnémi arcz-
képábrakozó ment át a király. Végig haladt
mind a tiz termen, hosszasan időzve egy-
egy képnél, mely különösen megragadta fi-
gyelmét. Tíz és fél órakor tért vissza ó fel-
sége a királyi várakba.

Rövid hírek. Hatsz

ez úgy is van, tehát a nyitást kösletetni — azon nevetből indulva ki, hogy ezáltal a kihajlítást is kösletetjük — nem ér semmit, mert a májusi fagytól úgy sem menthetjük meg, sőt: mert gyengébbek lévén a hatások a kései nyitással — kevésbé tudnak a kései fagyoknak ellentállani.

Majd hátránya még a kései nyitásnak, hogy az azt követő kései metszésnél a szőlő erősen könyezik s ennek folytán az igen sok növényi tápot elveszt, mi még egyrészt a tüke ereje és termőképességének egyenes rovására történik, másrészt meg annyiban is hátrányos, hogy a kifolyó tápanyag a szemekre folyva, még azután is változik s egy kemény kéreg képez, minek folytán a belülről szemek elvakulnak s kihajítani nem képesek.

A nyitást tehát legjobb márciusi hónap végén, kerülve a nedves időjárást.

Mondhatjuk, hogy legfontosabb tényező a metszés és, mely a termés mennyiségére és minőségére betoly.

A metszés azon állandó munka a szőlőmivélésnél, a midőn mi valaminek vesszöt egészen vagy részben eltávolítunk.

Célja: 1. alakítás, 2. termésre erőtetés, 3. tökéletesebb termés előállítás, 4. folytonos fiatal erőtben tartás.

A metszés ma már általában ollóval eszközöltek s ajánlatos a vén tüke száraz részeit eltávolítására nem csakányt vagy balát, hanem fűrészt alkalmazni, mert a csúskány ütéseire könnyen nyakban törnek el a töké.

A végképpen leveendő vesszők töben, a csapra vagy szárvesszőre metszendő vesszők pedig a meghagyandó szem felett ferdén úgy metszessenek le, hogy a vágáslapra esetleg kifolyó nedvek ne a szemre, hanem a szemmel átellenben levő oldalra folyjanak, mert a kifolyó lé a felső szemeket könnyen elvakíthatná.

Tudva a metszés ezen fontemlített alapfeltelet, azon kérdés tehető fel, hogy mily hosszú csapokat, mily számmal hagyjunk mi a metszőkor tökéinken?

Videkenként nem tekintenek sem a szőlő erősségére, sem az okszerűen megállapított metszési módzatosokra, hanem csupán a szokás befolyásolja azt: p. o. vannak vidékek, hol bármily erőteljes lenne is a tüke, kopasz fejre és rövid csapokra metszik, míg másutt, hol a szárvesszős és karikás miveletek divnak, a leggyöngyöbb szőlőfőt is ezuton mivelek.

Pedig bármelyik szőlőmivélő főszabályul megtanulhatná azt, hogy gyöngye tökén rövidebb és kevesebb csap hagyandó: szemben, ezzel ellenkezőleg, erőteljes kövér tökéknél több és hosszabb csap vagy szárvessző hagyható.

Es a metsző ily módon való működését oly világosan kalauzolja a megmetszendő tüke erőssége és vesszőinek száma, hogy azt eltérve nem is lehet.

A mily szépen és biztos kézzel lehet a természet alkotásait bizonyos határok és korlátokig vezetni: éppen úgy megbeszolja az magát, ha minden terv és okszerűség nélkül, merészen, de tudatlanul vezetni akarjuk azt.

Eppen azért, midőn valaki az imént említett általános metszési szabályok ellen vét, öntudatlanul ugyan, de oly károkat okozhat magának, mely a szőlőmivélés többi összes munkáinak teljes eszközése esetében sem mentheti meg a károsodástól: mert p. o. ha egy kövér tökén kevés és rövid csapokat hagy, a meghagyott kevés szemből oly kövér, vastag vesszők nőnek ki, melyek éppen az erős növéskövetkezésben nagy beltek és eretlenekek szottak maradni s az ily vesszők szemei kemény tél alkalmával több mint bizonyos, hogy elvakulnak s így a tökén nemcsak az ideitermést szállították le minimumra, 3—4 futra, hanem a jövő évi termés mennyiségére is tetemesen csökkenettük a nélkül, hogy minőségileg észrevehető javítást okoztunk volna.

Ha ellenben az ily kövér tökéken több és hosszabb csapokat hagyunk s ez által a kihajlítást több szemre osztottuk fel, ily vesszőket kapunk, melyek tulbujak nem lévén, s értekeké tetéven a csomókás által, a hidegnek jobban ellentállanak s az ideit nagyobb termés hozásán kívül jövő évre is szép terméssel keesegtetnek.

Nézük már most, mi a következménye annak, ha gyenge, erőtlén tökéken számos és hosszú csapok hagyatnak? mint tudjuk, az ily töké vagy a szegény táplálkozás vagy az igen nagy fiatslág következtében silányak: ha már most ezen kevés erő a sok és hosszú csapok számos szemre osztatik fel, a mely szemek mindenkébből, kellő táplálkozás mellett 2—3 gerezdes terményvel nőhetne ki, a silány táplálkozásnál pedig ily számos szem meghagyásával okvetlenül oly körülmények közé jutunk, miszerint a meghagyott szemekből sok vakon marad: ha pedig esetleg ki is hajtának, hitvány firtókat hoznak, melyek ezen kívül csekély fejlődéssel is bírnak, eltekintve attól, hogy ily esetben a jövő évi termőképessé vesszokra gondolni is lehetetlen.

Tehát ezen helytelen metszéssel nemcsak hogy ideitermésünk mennyiségét nem emeltük, a mennyiben a tápanyag nagymértv elosztása által nemcsak a firtók és szemek aprók maradtak, hanem egyszersmind minőségileg is határozottan károsan jirtunk el, midőn fejtelten és tökéletlen termést idéztünk elő.

Eltekintve továbbá attól, hogy ezen helytelen metszés által az ideitermés mind minőségileg, mind mennyiségileg a legalacsonyabb fokon áll, azon tájadalmas tudattal kell a jövő 1—2 évi szirtet elé is tekintetünk, hogy sem horrdók nem fog telni, sem minősége nem lesz olyan, mi fedezné a firtóságot és kiadásokat, melyet a szőlőmunkákra pazaroltunk.

Mindezekből következtethetünk, hogy a metszés azon legfontosabb tényezője a szőlőmivélésnek — közvetlenül pedig a szőlőmű-

kának — melynek helyes, észszerű kivitele a termés minőségét és mennyiségét szabályozza.

Mert, mint mondánk, tudatlanul végözve, neha a természet megajándékoz mivélővel, vagy tulhoszu metszés által a termés minőségét tesszük tönkre s ugyanekkor mennyiségét is nem egy, de több évre.

Ennélfogva nagy hiba a vidék metszési szokásait vakon követni, kerülve minden okszerűséget.

Hanem az életerős, kövér tökéket számos és hosszú csapra metszés által fordítsuk hasznunkra, így metszve nagy termést hoznak azok.

Ellenben a silány növéskövetkezésből kevesebb és rövidebb csapokat hagyjunk, hogy kellő mennyiségű termést tökéletessé érlehesse, s ezenkívül ily vesszőket is neveljen, melyek a jövő évi termést biztosítsák.

Megjegyzem azonban, hogy a mily nagy különbség van a hosszú és rövid metszés eredményeivel a termés mennyiségében, mert míg a legrovidebb 4—5 firtót szokott teremni, addig a karikás művelet 25—50 firtót is adhat, de korántsem javul minőségileg annyira, hogy érteke még csak meg is közelítse a hosszú metszés által mennyiségileg emelkedett termés értékét.

A metszés a nedvkeringés megálltával, vagyis a levél lehullása után megkezdhető és folytatható egész a nedvkeringés indultáig, vagyis a fakadásig, tehát öszöl tavaszig mindig lehet metszeni, ha azt az erős hidegek s szőlo fedetlensége megengedi.

Általánosan elterjedt hibás vélemény az, hogy kései metszés által a szőlőket a kései fagyoktól megmentjük, de mivel ily legfőbb egy hettel odázhajtuk el a szőlő fejlődését, csak az ápril elején fellépő fagyok érhetnek a hajtásokra beburkolva, míg az ápril végén és májusban fellépők ellen a kései metszés és nyitás nem használ.

Sőt a fagykárök enyhítése céljából jó minél korábban nyitni is metszeni, hogy a májusban esetleg megjelenő fagy oly erős vesszőket találjon, melyek nem fagyaszatnak le, hanem ha a rajtuk levő termések meg is semmisítették, de az új vessző szemei oly erősek, hogy abból a növekedés folytatódik, s legalább a jövő évi főt biztosítják ott, hol fedni nem szokás, szirtet után mindjárt metszhetünk, s ennek következtében a vesszők erősebb növeshnek lesznek, mert a metszés után soká állva le a nedvkeringés, addig a sebek úgy behegeződnek, hogy taraszszal igen keveset, vagy éppen nem fognak levelni.

Igaz ugyan, hogy ez uton a termés mennyiségét nem emeljük, azonban a megzsalodott nedvek által tökéletesebbé fejlesztjük s így minőségileg javítjuk azt.

Legyen elég ennyi a metszésről s most térjünk át a szőlő egy másik állandó munkájára, a karózásra, mely szintén, mint a többi munka, ugy a termés mennyiségére, mint mennyiségére befolyással van.

Vegyes közlemények.

— **A vetések állása és az időjárás.** A budapesti időjelző intézet jelentése szerint „déli nyugati mérésektől szelet mellett a meleg mindenütt nagyobb, a légnyomás kisebb lett. Az idő többnyire esendős, napos, közben felhőzésekkel. Az é. h. 7-re előreljeltt idő derült jellegével véghez közeledik, s változó jellegű olto, jövőre meleg lesz, helyenként esővel.” Most, midőn az idő már javulni kezd, jobban attekinthetők azok a pusztítások, melyeket egy létig tartó télies időjárás, de főleg a fagy az ország minden részében okozott. A fejlődésben levő vetések, a szőlők és gyümölcsfák nagy károkat szenvedtek. A f. repzettermelő vidékeken a fagy megtizedelte a termést és a rozsok is nagy mértékben elfagytak. A búzavetéseken azonban még kevés kárt tehetett. A retegelt fagyos szentek, Pongrácz, Szervác és Bonifác, e hónap 12., 13. és 14-ikére esnek, de ezek sem hozhatnak már több kárt és annál nyugodtabban nehetünk már eléjükbe, mert minden meteorológiai tünet arra mutat, hogy most már jó időnk lesz. Mennyit javíthat ez még a vetéseken, azt most nem lehet megállapítani, de kétségtelen, hogy sok vidék nagyon megrövidül a múlt napi fagyokat.

Szösszlet.

(Május 10.)

(B.) Készítve nagyban 24.—24.25. kisesnyben 24.75. hordó nélkül per 100 liter %.

Budapesti gabnatózsda.

(Május 10.)

Változatlan. Tavaszi buza 8.24—8.26, tengeri május—juniusra 5.41—42. tavaszi zab 6.20—6.22, repeze 11.—11.25.

Budapest, május 10. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.)

Az esti tőzsdei zárlati árfolyamai: Magyar aranyjárdék 103.67 1/2; magyar papírjárdék 95.10; magyar hitelbank 292.25; osztrák hitelbank 287.50, London 126.45, Páris 50.25.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. év májushó 10-én.

Magyar aranyjárdék 6 sz.	103.70
Magyar aranyjárdék 4 sz.	103.70
Magyar papírjárdék 5 sz.	95.10
Magyar vasúti kölcsön	152.50
Magyar keleti vasúti államkötvény I. kib.	100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény II. kib.	127.50
Magyar keleti vasúti államkötvény III. kib.	117.25
Magyar földrehermentesítési kötvény	105.—
Magyar földrehermentesítési kötv. záradék	105.—
Temes-bánai földrehermentesítési kötvény	105.—
Temes-bánai földrehermentesítési kötv. zár.	105.—

Erdélyi földrehermentesítési kötvény	105.—
Horvát-szlavon földrehermentesítési kötv.	105.—
Magyar szőlőtermesztési kötvény	99.75
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcsön	117.25
Tisszaszabályozási és szegedi sorsjegy	124.50
Osztrák járadék papírban	86.—
Osztrák járadék ezüstben	85.15
Osztrák járadék aranyban	114.40
1860-iki osztrák államsorsjegy	138.50
Osztrák-magyar bankkiszárvény	877.—
Magyar hitelbankkiszárvény	292.25
Osztrák hitelintézeti részvény.	287.—
Ezüst	—
Ca. és kir. arany	5.92
20 frankos arany (Napoleonkor)	10.02
Német birodalmi márká	61.85
London (3 havi váltókért)	126.45
20 markos	12.3

IDEGENEK NEVSORA.

(Május 10.)

Fehérkereszt-szálló. Gróf Csáky F. hirt. Bpest. Lápovniczy Sándor, hirt. N.-Várad. Gottlik Szaunbirt. N.-Bajad. Csáran A. hirt. Temesvár. Kahn Lajos, hirt. Barakony. Vertán Ele, hirt. Somógy. Dr. Brones N. (orvos, Kisjén). Dr. Heim György, orvos. Temesvár. Endres A. mérnök. Szeged. Naszády J. járásibíró. Buttyán. Hortik Mihály, hivatalnok. Bpest. Dr. Zuelzer Sándor, ügyvéd. Bpest. Csillag József, vendéglős. Lippa. Lóban Károly, vendéglős. Pozsony. Kohol Henrik, komornyik. N.-Várad. Kreszta József, ker. Bécs. Prager Károly, ker. Bécs. Millmann Antal, ker. Bécs. Stern Samu, ker. Bpest. Gelbhardt Antal, ker. Bpest. Kimmel A. ker. Temesvár. Wagner Henrik, ker. Lippa. Ottik József, ker. Gy.-Péhevár. Horák Veronika, ker. Prága.

Nádor-szálló. Petrovsky József, járásibíró. B.-Csaba. Péczy Elek, szolgabíró. Kisjén. Kovács Géza, hadnagy. Kisjén. Papp György, jegyző. Solyms. Zachariás J. jegyző. F.-Gyarmat. Rayla Márton, jegyző. Simánd. Bakó János, jegyző. Borosjenő. Löw N. orvos. Simánd. Králitz N. ügyvéd. Kisjén. Wendling Ösztyáv. Izgatóz. Bokszeg. Tóth Béla, gyáros. Szeged. Kozta Antal, szobafestő. Szeged. Kiss Hermann, ker. Mako. Melchner József, ker. Szeged. Sarkady N. ker. Szeged. Fek. Samu, ker. Petroszky. Deschamps C. utazó. Bessenon. Rivize Félix, utazó. Finne. Leitensdorfer Adolf, utazó. Pély. Grünberger Izidor, utazó. Beel.

Tűzheres-szálló. Morys K. hirt. Mogyos. Zidek János, plébános. Tornya. Dr. Székely N. ügyvéd. Székely. Tornyai J. gyárosvezető. Radna. Szalacs István, tisztartó. Kevornos. Bodnár György, jegyző. Radna. Csóka János, N.-Halnaggy. Konopi K. keresk. Konop. Vinter J. keresk. Bécs. Zsidov H. utazó. Bécs. Sachs József, utazó. Bécs.

Aranykales-szálló. Urban György, hirt. Apáczta. Naftrál Sándor, hirt. Apáczta. Jemesou István, jegyző. Bonyesd. GoravéEndre, jegyző. Mako. Balazs György, jegyző. N.-Halnaggy.

Felölös szerkesztő: **Hindy Árpád.**

Dr. Báttaszéki Lajos,
köz- és váltóügyvéd Aradon,
irodáját

május 1-től Hermann-udvar I. emeletének azon lakosztályába tette által, hol az eddig „Aradi Közlöny” szerkesztősége volt.

Árverési hirdmény.
Mely szerint közhírre tetetik, hogy Világos nagyközség területén az 1883. évi XX. t. cz. értelmében gyakorlandó vadászati jog f. é. május hó 15-ik napjától kezdődő 6 egymás után következő évre, vagyis: 1892. évi május hó 15-ig, R.-Világos községhezánál f. é. május hó 15-én, d. e. 9 óraker tartandó nyilvános árverésen, az előjárásnál megtekinthető árverési feltételek és 451 frt 50 krban megállapított kiáltási ár mellett a leg többet ígérők haszonbérre fog adni. 307—4.3
Mire árverelők 10 százalék bánompénzzel ellátva meghívattak.
Kelt Világoson, 1886. április 28.
Szláda, jegyző. Secula Petru, bíró.
Török, jegyző. Deutsch, bíró.

3542. sz.

Napernyők

nagy választékban

nagyon jutányos árakon, ugyint: angol vászonból, kerti használatra 80 kr., 1.20, 1.40, alpacacloft gyapjuszövetből 1 frt. 1.20, 1.50, 1.75 divatos selyem napernyők, izelteljes kiállításal, tartós szövésű, 1.75, 2.25, 2.50, 2.75, 3.—, 3.50, 4.—, 5.— frt. különleges 6, 7, 8, 10, 12 frt. gyermeknapernyők különféle szöveteiből 40, 50, 60, 75 kr. 1 frt. 1.25.

Férfi napernyők angol és vitorla vászonból 80 kr. 1 frt. 1.25, 1.50, 1.75, 2.—, ugyanazok beltele 2 frt. 2.25, 2.50, különleges vászon divatszínűk 2.50, 3 frt. különös figyelmet érdemelnek férfi selyem napernyők, a melyeket eső ellen is használni lehet, szép szíre és drapp színűben 3 frt 25 kr., 3.50, 4.—, ugyanaz autóműt szerkezettel 4.50, 5 frt.

ERNYEI GYULA
A „zöld papagály” hoz, Aradon
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, csomagolás nem számítatik.

Figyelmeztetés.

Az iparos és kereskedelmi iskolák látogatása alkalmából az iparhatósági megbízottak azon tapasztalatra jöttek, s orvoslások iránt ezen iparhatóságnál azon feljelentést tették, hogy az iparos- és kereskedő-tanoncok az iskolába rendszeren későn bocsájtják mestereiket, illetve főnökeiket által, minél folytán a tanoncok az előzőhöz háborítlanulga céljából a tanterembe bebocsájtást nem nyerne s nekik az óramulasztás folygyeztek; továbbá több tanoncoknak kiképzetése kockázatosra van, miután könyvvel és tanszerekkel nem bírnak, mert ilyet a mester vagy főnök venni szokodik.

Végre arról is meggyőződtek, hogy számtalan tanoncz ez ideig még az iskolába egyáltalán beiratkozva nincsen.

Miután az ipartörvény végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet értelmében azon tanoncz, ki egy evben 20 tanorát elmuhaszt, fel nem szabadítható, s egy évi ismétlésre utasítatik, miáltal önhibáján kívül sújtatik a törvény szigora által, másrészt azonban ily esetben a mester vagy főnök az 1884. évi XVII. t. cz. 157. §. a) pontja értelmében 20 frtő 200 frtíg terjedő bírsággal büntetetik, figyelmeztetnek a tanonczot tartó helybeli iparosok és kereskedők, miszerint tanonczait az ipar — illetve kereskedő iskolába, amennyiben még nem tették volna, hadadéktalanul beiratassák, a beiratkozottakat pedig az iskolába kellő időben bocsájták el, nehogy a törvény fenthivatkozott szigorának alkalmazását vonják magukra, illetve tanonczaira. A tankönyvek és szerelvények ki által leendő beszerzési költségeinek kérését észszerűnek mutatkozik a későbbi porlekedések megelőzése céljából a tanszerződés megkötése alkalmával eldönteni és a feltételi pontok közé felvenni.

Megemlítendő még, hogy kereskedőtanoncz csak az lehet, ki életkora 12. évet betöltöte s 6 élemtől osztály sikeres bevezetését okmányokkal igazolni képes.

Arad szan. kir. város kapit. hivatala, mint I. fokú iparhatóság 1886. ápril 13.

Urbányi,
főkaptány,
iparhatósági főnök.

A SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET-NEK

ARADON,

Bármily nagyságu falragaszok. Számlák, levélfejek, körlevelek.

előfizetést lehet teljesíteni az

„ARADI KÖZLÖNY”

czimú napilapra
(megjelen minden nap, a hétfőt sem véve ki. Előfizetési díj negyedévenként: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.), az

„Arader Woyd”

czimú német ujságra
(előfizetési díj negyedévre: helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr.).

Petrovsky József kir. aljárásbíró
KÖZIGAZGATÁSI
TÖRVÉNYEK és RENDELETEK
KÉZIKÖNYVE
czimú művére, melynek füzete 80 kr.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

mindennemű hivatalos, magán- és kereskedelmi

nyomtatványokra

megrendelések, melyek — a legegyszerűbb névjegyektől a legdiszesebb meghívókig, minden színben — jutányosan, gyorsan és pontosan teljesítettnek.

A könyvnyomda
Megyeház-utca 1. sz. a. van.

A Széchenyi irodalmi intézet e helyiségében

mindennemű

hirdetések az említett két napilapra, melyek együtt közel 1300 példányban küldetnek szét, mérsékelt árakon vétetnek fel.

A községi jegyzők és szolgabírák részére szükséges

hiv. nyomtatványok
raktára.

5 frton felüli megrendeléseknél szállítási díj nem számítatik.

PAPIR- IRO- és RAJZSZEREBEK is kaphatók.

Nyomtatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet” Aradon.